

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА  
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ  
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ  
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК ХЯМЕ  
(ФІНЛЯНДСЬКА РЕСПУБЛІКА)  
СІЛЕЗЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У КАТОВИЦЯХ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)  
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)  
УНІВЕРСИТЕТ НОРД (КОРОЛІВСТВО НОРВЕГІЯ)  
МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ІНКЛЮЗІЇ

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної конференції  
**СУЧАСНИЙ ДИЗАЙН ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ:  
УСПІШНІ УКРАЇНСЬКІ ТА ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ**

11 листопада 2025 року, м. Київ

**УДК 376.1 + 371.3 + 37.018.1**

Збірник тез наукових доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний дизайн інклюзивного навчання: успішні українські та зарубіжні практики» 11 листопада 2025 року. Київ: Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, 2025. 288 с.

Друкується за рішенням Вченої ради Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка  
Протокол № 12 від 19.11.2025 р.

**РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:**

Олена МАРТИНЧУК, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор.

Тетяна СКРИПНИК, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доктор психологічних наук, професор.

Ірина МУЗИЧЕНКО, заступник декана з наукової роботи та міжнародної діяльності Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук.

Галина ВАСИЛЬЄВА, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук.

Ганна СУПРУН, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат психологічних наук.

Тетяна ХОМИК, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук.

У збірнику тез наукових доповідей представлено результати досліджень, аналітичні матеріали й практичні напрацювання учасників конференції щодо розвитку інклюзивної освіти в Україні з урахуванням міжнародного досвіду. Матеріали висвітлюють формування інклюзивного освітнього середовища, систему підтримки дітей з особливими освітніми потребами, організацію соціально-психологічного супроводу та сучасні підходи до проектування інклюзивного простору. Представлені напрацювання сприяють обміну досвідом, поширенню ефективних практик та професійному зростанню фахівців у сфері інклюзивної освіти.

© Факультет психології, соціальної  
роботи та спеціальної освіти

## ЗМІСТ

## СЕКТОРАЛЬНА ДИСКУСІЯ 1.

ДИЗАЙН ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ПРОСТІР  
ДЛЯ РОЗВИТКУ ВСІХ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ*J. Szymczakowska, K. Węsierska*AFFIRMATIVE STUTTERING THERAPY IN ACTION: POLISH  
EXPERIENCES WITH THE CARE MODEL AND CAMP DREAM. SPEAK. .... 14*O. Jauer-Niworowska, M. Kurowska*MEETINGS OF THE PATIENTS' CLUB OF SPEECH-LANGUAGE THERAPY  
CENTRE AT THE UNIVERSITY OF WARSAW – OPPORTUNITY TO  
SUPPORT PROCESSES OF INCLUSION AND COMMUNICATION ADULTS  
WITH NEUROGENIC SPEECH-LANGUAGE DISORDERS ..... 17*Н. М. Бабич*УНІВЕРСАЛЬНИЙ ДИЗАЙН ПІДРУЧНИКІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ  
ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У  
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ..... 18*М. М. Бакалюк, І. І. Чаговець*ВІД БАР'ЄРІВ ДО НАВЧАННЯ: ЯК ВЕТЕРАНСЬКИЙ ДОСВІД СТАЄ  
МОДЕЛЛЮ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ..... 20*І. В. Білецька, О. О. Самороковська*РОЛЬ ТА ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ У  
СИСТЕМІ КВАЛІФІКОВАНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ  
ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ..... 22*А. К. Бровченко*ЕМОЦІЙНА ЕКОЛОГІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ПРОСТОРУ ТА ЇЇ РОЛЬ У  
ПІДТРИМЦІ ДІТЕЙ ІЗ КОМУНІКАТИВНИМИ ТРУДНОЩАМИ ..... 25*О. В. Гаєвська*ЦИФРОВА ЕКОСИСТЕМА ЯК ПРОСТІР ДЛЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ:  
ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ФОРМУВАННЯ ПАМ'ЯТІ УЧНІВ ІЗ РАС ..... 27*Р. В. Горбіль*ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ КОМПОНЕНТ  
ДИЗАЙНУ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ..... 29*Е. А. Данілавічюте*РОЛЬ КУЛЬТУРИ ІНКЛЮЗІЇ У КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ  
ФАХІВЦІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ  
ПОТРЕБАМИ ..... 31*К. Зубріліна*ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО  
СЕРЕДОВИЩА КАМ'ЯНСЬКОЇ ШКОЛИ МИСТЕЦТВ №2 ..... 33

**А. О. Коробова, Н. М. Бабич**

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «НЕЙРОЛОГОПЕДИЧНИЙ СУПРОВІД» У СВІТЛІ  
СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ..... 37

**О. В. Колишкін**

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ  
ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ..... 40

**А. В. Король**

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ МІЖ ЧАСОМ ВІЯВЛЕННЯ МОВЛЕННЄВИХ  
ПОРУШЕНЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЮ КОРЕКЦІЙНОГО ВПЛИВУ В ДІТЕЙ  
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ..... 42

**І. А. Кошарний**

СТВОРЕННЯ ВИСОКОПРОДУКТИВНОГО НАВЧАЛЬНО-ІНКЛЮЗИВНОГО  
СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ З ГЛИБОКИМИ  
ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ ..... 44

**А. Курєнкова**

ЦИФРОВІ РІШЕННЯ ДЛЯ АДАПТАЦІЇ КОНТЕНТУ В ІНКЛЮЗИВНІЙ  
ОСВІТІ ..... 46

**Т. А. Лигоміна**

ПАРТНЕРСЬКА МОДЕЛЬ ВЗАЄМОДІЇ ІРЦ ТА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЯК  
ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ  
(НА ПРИКЛАДІ ІРЦ №13 ДНПРОВСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА ТА  
ЛІЦЕЮ №141 «ОРТ» М. КИЄВА) ..... 48

**Г. О. Лопатіна**

МОДЕЛЬ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ  
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ..... 50

**О. В. Мартинчук**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ  
ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ..... 52

**В. М. Мельник**

ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО  
ВІКУ З АУТИЗМОМ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ..... 54

**Л. М. Ніколенко**

МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗВО  
ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ..... 55

**І. С. Нохріна, О. В. Швед**

ПОЛЬСЬКА МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ІЗ  
ІНВАЛІДНІСТЮ ..... 58

**Н. Г. Пахомова, Р. О. Павлюк**

ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-РЕАБІЛІТОЛОГІВ НА СУЧАСНОМУ  
ЕТАПІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ..... 60

**О. Ф. Погорєлова, О. В. Мартинчук**

АДАПТУВАННЯ ОСВІТНІХ ВИМОГ ДЛЯ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ  
ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: ДОСВІД ПОЛЬЩІ ..... 63

**С. І. Салюк, О. В. Мартинчук**

SMART-ЦІЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ  
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ  
ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ..... 65

**А. О. Сокол, О. В. Мартинчук**

ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВИХОВАТЕЛЯ З КОМАНДОЮ  
СУПРОВОДУ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В  
ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ..... 67

**О. Ф. Федоренко**

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ:  
МОЖЛИВОСТІ, РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ ..... 69

**В. М. Шевченко**

ВІД ІНТЕГРАЦІЇ ДО ІНКЛЮЗІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ  
ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ..... 71

**Н. Л. Шнит, Г. І. Васильєва**

ОСВІТНЯ БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТ ДЛЯ СТВОРЕННЯ УМОВ  
НЕЗАЛЕЖНОГО САМОСТІЙНОГО ЖИТТЯ ТА РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ  
ДЛЯ КОЖНОГО ..... 73

## СЕКТОРАЛЬНА ДИСКУСІЯ 2.

### ДИЗАЙН ПОСЛУГ ДЛЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК СИСТЕМА ПІДТРИМКИ ТА РОЗВИТКУ ЇХНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ

**А. В. Беззуба, Г. В. Супрун**

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ ПЕРЕКАЗУ ТЕКСТУ В  
УЧНІВ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ  
ТРУДНОЩАМИ ..... 75

**М. А. Бекешина, В. А. Литвиненко**

ПОДОЛАННЯ ПОРУШЕНЬ ЗВУКОВИМОВИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО  
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ  
ТЕАТРАЛІЗОВАНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ..... 77

**І. Є. Богданова, О. П. Таран**

ФОРМУВАННЯ ПЕРЕДУМОВ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З  
АУТИЗМОМ РАННЬОГО ВІКУ З ОПОРОЮ НА МОТОРНУ ІМІТАЦІЮ ..... 79

**К. Ю. Бойчук, Н. А. Лопатинська, М. С. Овчаренко**

АКТИВІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО  
ШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА  
ЗАСОБАМИ КОМУНІКАТИВНОЇ СИСТЕМИ PECS ..... 82

|                                                                                                                                                                                                    |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>О. О. Гаврилюк, Н. М. Бабич, М. С. Овчаренко</b><br>СКРИНІНГ МОВЛЕННЄВОЇ ФУНКЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ІЗ<br>ЧЕРЕПНО-МОЗКОВИМИ ТРАВМАМИ .....                                                     | 84  |
| <b>В. М. Галенко, К. О. Тичина, М. С. Овчаренко</b><br>СКРИНІНГ АРТИКУЛЯЦІЙНОЇ МОТОРИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ<br>ПЕРВИННОЇ ДІАГНОСТИКИ ПОРУШЕНЬ ЗВУКОВИМОВИ .....                                          | 87  |
| <b>А. Ю. Гаєр, Г. І. Васильєва</b><br>ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ<br>КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З<br>ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ЗОРОВИМИ ТРУДНОЩАМИ .....                | 90  |
| <b>Ю. О. Гладисhevська, В. А. Литвиненко</b><br>ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ ІНІЦІАТИВИ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО<br>ШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА .....                                       | 92  |
| <b>Д. С. Горбатко, Г. І. Васильєва</b><br>ФОРМУВАННЯ АРТИКУЛЯЦІЙНОГО ПРАКСИСУ У ДІТЕЙ<br>ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ІГРОВИМИ<br>ЗАСОБАМИ .....                                     | 94  |
| <b>В. Ю. Данильченко, Е. А. Данілавічюте</b><br>ІНТЕРАКТИВНА ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ФОНЕМ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ<br>ФОНЕМАТИЧНОГО КОМПОНЕНТА МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ<br>ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ..... | 96  |
| <b>М. Є. Діденко, Т. В. Скрипник</b><br>ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО<br>ШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ .....                                               | 98  |
| <b>Х. В. Дзюбук, Н. М. Руденко</b><br>РОЗВИТОК МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З<br>РАС ЗАСОБАМИ ГРИ .....                                                                              | 100 |
| <b>І. В. Дмитрієва, А. С. Іваненко</b><br>ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ УЧНЯМИ З<br>ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ОСВІТНИМИ ТРУДНОЩАМИ В УМОВАХ<br>ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ .....                           | 102 |
| <b>М. С. Дорош, Г. І. Васильєва</b><br>ОСОБЛИВОСТІ АВТОМАТИЗАЦІЇ СВИСТЯЧИХ ЗВУКІВ У ДІТЕЙ<br>СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ..                                                | 103 |
| <b>Н. О. Драник, Г. В. Супрун</b><br>ОСОБЛИВОСТІ САМОРЕГУЛЯЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО<br>ВІКУ З АУТИЗМОМ .....                                                                                  | 106 |
| <b>В. Д. Дробович, Н. М. Бабич</b><br>РОЗВИТОК ПРИКМЕТНИКОВОГО СЛОВНИКА У ДІТЕЙ СТАРШОГО<br>ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ<br>ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ .....                       | 108 |

|                                                                                                                                                   |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Н. В. Засєркова</b>                                                                                                                            |     |
| РАННЄ ВТРУЧАННЯ: ЛОГОПЕДИЧНИЙ АСПЕКТ .....                                                                                                        | 110 |
| <b>О. В. Затинайко</b>                                                                                                                            |     |
| ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ В МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ: СТРАТЕГІЇ, ВИКЛИКИ<br>ТА ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ .....                                                      | 112 |
| <b>Д. О. Заяц, Г. В. Супрун</b>                                                                                                                   |     |
| ФОРМУВАННЯ СЛУХОВОГО ГНОЗИСУ У ДІТЕЙ СТАРШОГО<br>ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ<br>ЛОГОРИТМІКИ .....                         | 114 |
| <b>А. Ю. Здерчук</b>                                                                                                                              |     |
| ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ ДО САМООРГАНІЗАЦІЇ У ДІТЕЙ<br>МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ З ОПОРОЮ НА<br>АВТОРСЬКУ ІНТЕРАКТИВНУ МЕТОДИКУ «ЧАС» ..... | 116 |
| <b>Н. Г. Іваненко, О. П. Таран</b>                                                                                                                |     |
| ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У<br>ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ<br>ТРУДНОЩАМИ .....                          | 119 |
| <b>С. Т. Ільченко, Н. М. Бабич</b>                                                                                                                |     |
| ДІАГНОСТИКА ПРИЙМЕННИКОВО-ВІДМІНКОВИХ КОНСТРУКЦІЙ У<br>ДІТЕЙ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ .....                                    | 121 |
| <b>Ю. В. Ільченко, В. А. Литвиненко</b>                                                                                                           |     |
| ЗАСОБИ ЕРГОТЕРАПІЇ ЯК МЕТОД РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВОГО<br>ДИХАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ<br>ТРУДНОЩАМИ .....                    | 123 |
| <b>С. Г. Іроні, Т. В. Скрипник</b>                                                                                                                |     |
| ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБУ «КЛАСНИЙ ЧАРІВНИК» ДЛЯ РОЗВИТКУ<br>КОМАНДНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ ТА ЇХНІХ ОДНОЛІТКІВ ...                                 | 125 |
| <b>Є. Р. Кадирова, Г. І. Васильєва</b>                                                                                                            |     |
| СИСТЕМА РОБОТИ НАД БАЙКАМИ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО<br>ЧИТАННЯ З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З МОВЛЕННЄВИМИ<br>ТРУДНОЩАМИ .....                       | 127 |
| <b>В. А. Калюжна, О. П. Таран</b>                                                                                                                 |     |
| СТАН СФОРМОВАНOSTІ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ<br>МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ .....                                                    | 129 |
| <b>Т. Д. Кравченко, В. А. Литвиненко</b>                                                                                                          |     |
| РОЗВИТОК АКТИВНОГО СЛОВНИКА У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО<br>ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ В ІГРОВІЙ<br>ДІЯЛЬНОСТІ .....                        | 131 |
| <b>К. С. Кравчук, М. С. Овчаренко, С. О. Логвиненко</b>                                                                                           |     |
| ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНИХ<br>УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З<br>МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ .....                   | 133 |

|                                                                                                                                                                                                 |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>О. О. Красненко, Г. В. Супрун</b><br>ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВИХ<br>НАВИЧОК В УЧНІВ З АУТИЗМОМ З ОПОРОЮ НА МЕТОД СЕНСОРНО-<br>ІНТЕГРАТИВНОЇ ТЕРАПІЇ .....               | 134 |
| <b>М. О. Купченкова, О. В. Мартинчук</b><br>МЕТОД СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЯК ЗАСІБ ПЕДАГОГІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ<br>РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІНКЛЮЗИВНОМУ<br>ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ .....              | 136 |
| <b>В. О. Кушнарєва, Р. О. Павлюк</b><br>ОСОБЛИВОСТІ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО<br>ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА .....                                           | 138 |
| <b>А. П. Кушнірчук, Т. В. Хомик, С. О. Логвиненко</b><br>ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ НАВИЧКИ МОВНОГО АНАЛІЗУ ТА<br>СИНТЕЗУ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ<br>ПОТРЕБАМИ .....     | 141 |
| <b>М. В. Лазаренко, Р. О. Павлюк</b><br>РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО<br>ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ<br>ЗАСОБАМИ КОМУНІКАТИВНОЇ СИСТЕМИ PECS .....   | 144 |
| <b>В. Р. Левчук, О. А. Козлюк</b><br>ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДЕНВЕРСЬКОЇ МОДЕЛІ РАННЬОГО<br>ВТРУЧАННЯ У РОБОТІ З ДІТЬМИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО<br>СПЕКТРА .....                              | 147 |
| <b>Н. А. Лопатинська</b><br>НЕЙРОПРОПИСИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГРАФОМОТОРНИХ<br>НАВИЧОК У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ<br>ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ..... | 149 |
| <b>М. М. Мартинчук, Г. І. Васильєва</b><br>ПОЛІСЕНСОРНИЙ ПІДХІД У РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ<br>ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ<br>«ГАРНОГО СТАРТУ» .....                    | 151 |
| <b>М. М. Михальченко, О. П. Таран</b><br>ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ ТА РОЗУМІННЯ ЗВЕРНЕНОГО<br>МОВЛЕННЯ ДІТЬМИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА<br>ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ .....                           | 153 |
| <b>В. М. Міронова</b><br>ДЕНВЕРСЬКА МОДЕЛЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-<br>КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З РАС В УМОВАХ ЗАКЛАДУ<br>ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ .....                                | 155 |
| <b>В. М. Мошина, Е. А. Данілавічюте</b><br>ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ КАТЕГОРІЙ ВІДМІНКА ТА РОДУ У<br>ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ІНШОМОВНИХ РОДИН .....                                               | 157 |

**О. Ю. Невмержицька**

РОЛЬ РАННЬОГО ЛОГОПЕДИЧНОГО ВТРУЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ ДО ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ..... 159

**І. М. Омельченко, В. В. Кобильченко, Л. О. Федорович**

ПЕРСПЕКТИВНИЙ ДИЗАЙН КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ ПОСЛУГИ «РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ» ДЛЯ УЧНІВ 1-4 РОКІВ НАВЧАННЯ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ КОГНІТИВНОГО РОЗВИТКУ ..... 162

**Т. О. Онопрієнко, Н. А. Лопатинська, М. С. Овчаренко**

СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ПОРУШЕНЬ ЧИТАННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ..... 164

**Т. Ю. Орехва, Г. І. Васильєва**

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З НАВЧАЛЬНИМИ ТРУДНОЩАМИ ..... 166

**І. М. Орленко, Є. В. Цесельська**

ТЕХНОЛОГІЇ РОБОТИ ЛОГОПЕДА З ДІТЬМИ РАННЬОГО ВІКУ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ПРОСТОРІ ..... 168

**В. Ю. Пінчук, К. О. Тичина, І. І. Папп**

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ВИМОВИ ПРИГОЛОСНИХ ЗВУКІВ У ДІТЕЙ ІЗ ДИТЯЧОЮ АПРАКСІЄЮ МОВЛЕННЯ ..... 170

**А. Ю. Піонтковська, Ю. М. Найда**

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ МОВЛЕННЄВОЇ АКТИВНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ ..... 174

**Є. С. Плахова**

ФОРМУВАННЯ АВТОНОМНОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДІ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ «ТРЕНУВАЛЬНА КВАРТИРА» ..... 176

**К. О. Подпалова**

НЕЙРОДИНАМІЧНА НЕДОСТАТНІСТЬ ЯК ПРИЧИНА ШКІЛЬНИХ ТРУДНОЩІВ ..... 178

**Н. В. Радченко, О. П. Таран**

СТАН СФОРМОВАНOSTІ НАВИЧОК ВЕДЕННЯ ДІАЛОГУ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРА ..... 179

**В. О. Самоткан, О. П. Таран**

СТАН СФОРМОВАНOSTІ МОТИВАЦІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ЛОГОПЕДИЧНИХ ЗАНЯТЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ..... 181

**А. А. Селезень, Г. В. Супрун**

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ СЛУХО-МОВЛЕННЄВОЇ ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРА ..... 183

**А. А. Соболева, Г. І. Васильєва**

РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З  
МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ..... 185

**Ю. О. Соколенко, О. П. Таран**

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З  
МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ ШУМОВИХ МУЗИЧНИХ  
ІНСТРУМЕНТІВ ..... 187

**Р. В. Устюк, О. П. Таран**

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ АРТИКУЛЯЦІЙНОГО ПРАКСИСУ У  
ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ ..... 189

**Т. В. Хомик, К. О. Тичина, С. О. Логвиненко**

НАПРЯМИ ОБСТЕЖЕННЯ ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У  
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ..... 192

**Л. В. Шаповал, Г. В. Супрун**

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДІВ ІЗ НАУКОВО ДОВЕДЕНОЮ  
ЕФЕКТИВНІСТЮ ЗАДЛЯ СТАНОВЛЕННЯ ЗДАТНОСТІ ДО  
МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ У ПІДЛІТКІВ З АУТИЗМОМ ..... 196

**Ю. В. Шерепенко, Т. В. Хомик**

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ СЛОВЕСНО-ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ  
У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ  
ТРУДНОЩАМИ ..... 199

**А. О. Ярошевська, К. О. Тичина, М. С. Овчаренко**

ДІАГНОСТИЧНА ПРОЦЕДУРА ОБСТЕЖЕННЯ ФОНАЦІЙНОГО  
ДИХАННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ  
МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ..... 202

### СЕКТОРАЛЬНА ДИСКУСІЯ 3.

#### СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

**О. О. Базилевська**

ВИКОРИСТАННЯ ПЕТРИКІВСЬКОГО РОЗПИСУ У НАВЧАННІ ДІТЕЙ З  
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ  
ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ ТА  
ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ..... 205

**М. Г. Буйняк**

ЗДАТНІСТЬ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК  
КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО КОРЕКЦІЙНОГО ПЕДАГОГА ..... 206

**Т. Василенко, Н. Д. Вінник**

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВЧИТЕЛІВ У ВПРОВАДЖЕННІ  
ІНКЛЮЗІЇ ..... 208

**О. М. Денисюк, О. П. Таран**

РЕСУРСИ АРТТЕРАПІЇ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ 211

**Л. М. Дибань**

ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ВОЄННОГО СТРЕСУ У СТОСУНКАХ ПОДРУЖЖЯ ..... 213

**С. С. Жорова**

ПЕРЕЖИВАННЯ ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ ВТРАТИ БЛИЗЬКОЇ ЛЮДИНИ ..... 217

**Я. Загута-Візер**

ПРИНЦИПИ УСПІШНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ФАХІВЦІВ У МІЖДИСЦИПЛІНАРНІЙ КОМАНДІ СУПРОВОДУ ..... 219

**Н. М. Захарова, Н. В. Мацейко, Н. О. Борисенко**

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЯК АКТУАЛЬНА СУСПІЛЬНА ПРОБЛЕМА ..... 222

**Т. Звіряк, Л. Котлова**

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ..... 224

**О. В. Зінченко, А. О. Стасевич**

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ІЗ ТОЛЕРАНТНІСТЮ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ У РОЗРІЗІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ..... 226

**С. М. Каліщук, М. Французова**

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ЗВ'ЯЗКУ У ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ СТОСУНКАХ ..... 228

**М. О. Ковалевська, О. П. Таран**

РОЗВИТОК КОГНІТИВНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ..... 230

**О. О. Козут**

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ ЧИ РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРА ПІД ЧАС ВІЙНИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ..... 232

**Н. О. Козак, І. А. Власенко**

ЕФЕКТИВНА ПОДРУЖНЯ КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ..... 234

**Л. С. Козій, О. П. Таран**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ ..... 236

**О. В. Коломійчук, О. Р. Ткачишина**

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТРЕСУ

|                                                                                                                                           |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ВИКЛАДАЧІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ У КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ .....                                                       | 238 |
| <b>Б. В. Кондратюк</b>                                                                                                                    |     |
| ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ АДАПТАЦІЇ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ПРИ ЗАРАХУВАННІ ДО ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ..... | 240 |
| <b>О. Є. Кузнєцова, А. В. Дуля</b>                                                                                                        |     |
| СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ .....                             | 244 |
| <b>Г. М. Левицька, Ю. М. Шевченко</b>                                                                                                     |     |
| АСИСТЕНТ ВИХОВАТЕЛЯ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ГРУПІ .....                                                                                             | 246 |
| <b>М. М. Лехолетова</b>                                                                                                                   |     |
| НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ .....                                      | 249 |
| <b>І. О. Літченко, Г. В. Супрун</b>                                                                                                       |     |
| РЕСУРСИ КОМАНДНОГО СУПРОВОДУ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ ДО СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ .....                    | 251 |
| <b>В. Лях</b>                                                                                                                             |     |
| БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ ДЛЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У ПРИЙМАЮЧІЙ ГРОМАДІ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ .....                            | 253 |
| <b>О. С. Охріменко, І. О. Сасіна</b>                                                                                                      |     |
| КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ДО СЕРТИФІКАЦІЇ ІНСТРУКТОРІВ З ОРІЄНТУВАННЯ В ПРОСТОРІ ТА МОБІЛЬНОСТІ В США .....                                  | 255 |
| <b>М. Павленко, О. Берлюта</b>                                                                                                            |     |
| СПІВПРАЦЯ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ .                                                                                  | 257 |
| <b>О. І. Проскурняк</b>                                                                                                                   |     |
| ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ .....                   | 260 |
| <b>Л. Прядко</b>                                                                                                                          |     |
| ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМАНДИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....                                            | 261 |
| <b>К. О. Рябокінь, В. П. Кутішенко</b>                                                                                                    |     |
| ГАРМОНІЗАЦІЯ СТИЛІВ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ ЯК УМОВА ПРОФІЛАКТИКИ ТРИВОЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ .....                                                 | 263 |
| <b>О. Салата</b>                                                                                                                          |     |
| АДАПТИВНІ МОЖЛИВОСТІ АТРИБУТИВНОГО СТИЛЮ ОСІБ З ПСИХОСОМАТИЧНИМИ РОЗЛАДАМИ .....                                                          | 265 |

**І. Ю. Сичова, В. В. Левченко**

ОСОБЛИВОСТІ ДЕЗАДАПТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ПОВЕДІНКИ ОСІБ З ПСИХОСОМАТИЧНИМИ РОЗЛАДАМИ ..... 269

**Т. П. Спіріна, Я. В. Мартинюк**

ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ..... 271

**О. В. Старинська**

СОЦІАЛЬНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК РЕСУРС СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧАСНИКІВ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ..... 273

**Л. П. Стасюк, Н. В. Шевчук**

МОДЕЛІ НАДАННЯ ДОПОМОГИ ДІТЯМ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ..... 275

**О. А. Столярчук**

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ..... 277

**О. П. Таран**

ПРИКЛАДНІ КОНЦЕПЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ АРТЗАСОБІВ У РОБОТІ З ДІТЬМИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА ..... 279

**А. В. Фролкова, О. М. Боровицька**

ВРОДЖЕНІ ОСОБЛИВОСТІ ЯК ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ..... 281

**А. О. Хачатрян, І. А. Власенко**

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОПТИМІЗАЦІЇ УСВІДОМЛЕНОГО СТАВЛЕННЯ БАТЬКІВ ДО ПРЕ- ТА ПЕРИНАТАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ ..... 283

**Ю. М. Шевченко, С. О. Шевченко**

ІНКЛЮЗИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ І ЛІДЕРСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА У СТРУКТУРІ КОМАНДИ СУПРОВОДУ ОСІБ З ООП ..... 285

**О. Д. Шелудько, О. П. Таран**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ ..... 287

**І. О. Шиловський, В. І. Жуков**

СОЦІАЛЬНА ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ СТОСОВНО ВЧИТЕЛІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ..... 289

**І. С. Нохріна, м. Київ**  
*[i.nokhrina@kubg.edu.ua](mailto:i.nokhrina@kubg.edu.ua)*  
**О. В. Швед, м. Київ**  
*[o.shved@kubg.edu.ua](mailto:o.shved@kubg.edu.ua)*

## **ПОЛЬСЬКА МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ІЗ ІНВАЛІДНІСТЮ**

Польська модель соціальної роботи з людьми з інвалідністю у 2025 році представляє собою інтегровану систему підтримки, яка ґрунтується на принципах інклюзії та дотриманні міжнародних стандартів захисту прав людей з інвалідністю. Ключовими компонентами цієї моделі є багаторівнева фінансова підтримка, що включає державні субсидії, допомоги та пільги, активна політика працевлаштування через створення адаптованих робочих місць та програми професійної реабілітації, а також освітня інклюзія на всіх рівнях навчання від дошкільної до вищої освіти. Особливо важливою є трансформація від традиційної інституційної моделі до громадської системи надання послуг, що передбачає розвиток мережі денних центрів, спеціалізованих служб, які допомагають людям з інвалідністю жити самостійно у власних домівках або адаптованих житлових приміщеннях, а також розширення діяльності неурядових організацій, що надають різноманітні соціальні послуги. Цей підхід забезпечує людям з інвалідністю можливість повноцінної участі в суспільному житті та самостійного вибору форм підтримки. Дотримання європейських норм та вимог дозволяє використовувати польський досвід як важливий приклад для України під час модернізації соціальної системи та процесу інтеграції до Європейського Союзу.

Польська система інклюзивної освіти, що розвивається з 1993 року на основі створення інтеграційних класів, орієнтована на забезпечення рівного доступу до якісної освіти через раннє включення дітей з особливими потребами у загальноосвітній простір. Близько 20% школярів потребують спеціальної педагогічної підтримки (діти з інвалідністю, порушеннями навчання, поведінковими розладами), а третина – психолого-педагогічної допомоги, особливу увагу приділяють дітям зі слуховими порушеннями. Система функціонує через мережу психолого-педагогічних служб із міждисциплінарними командами фахівців, які розробляють персоналізовані навчальні траєкторії, надають батькам право вибору між інтеграційними та спеціалізованими закладами, а державне фінансування забезпечує адаптацію інфраструктури та підготовку педагогів [4]. Польська модель характеризується системним підходом, що базується на фундаментальному принципі «нічого про нас без нас» та активному залученні як людей з інвалідністю, так і як провідних експертів і фахівців : психологів, соціальних працівників та педагогів.

Інклюзивна освіта в Польщі ґрунтується на п'яти фундаментальних принципах: освітня рівність, адаптація навчальних матеріалів та методик

відповідно до індивідуальних потреб учнів, професійна підтримка командою спеціалістів, гарантування якості та удосконалення педагогічної компетентності. Практична реалізація польської моделі охоплює комплексний підхід, який включає залучення дітей з особливими потребами до культурно-освітніх програм, трансформацію організаційної структури навчальних закладів та архітектурну адаптацію приміщень для створення безбар'єрного середовища, і саме цей досвід Польщі набуває особливого значення для України, адже українські дослідники М. Лехолетова та С. Сапіга відзначають, що в умовах війни виникають особливі проблеми для людей з інвалідністю, такі як складність евакуації, відновлення допоміжних засобів, брак реабілітаційного обладнання, соціальне відчуження та проблеми з доступом до інформації, що актуалізує потребу адаптації успішних європейських практик до українських реалій [1, с. 279]. У цьому контексті А. Дуля підкреслює важливість ключових методів роботи соціальних працівників з людьми з інвалідністю: аналізу потреб, консультування, проведення тренінгів, арт-терапії та формування соціальних компетенцій, що актуалізує потребу адаптації успішних європейських практик до українських воєнних реалій [2, с. 115].

Аналіз польської моделі соціальної роботи з людьми з інвалідністю засвідчує, що ключовими перевагами польського підходу є законодавчо закріплені принципи інклюзії, багаторівнева система підтримки від освітньої інтеграції до державного фінансування допоміжних технологій, та активне залучення людей з інвалідністю як експертів-практиків у відповідності до принципу «нічого про нас без нас».

### Список використаних джерел:

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О. М. Денисюк та ін. ; ред.: О. В. Епель, Т. Л. Лях, І. В. Силантьєва. Київ ; Ужгород : РІК-У, 2023. 424 с.
2. Дуля А. В. Соціальна робота з особами з інвалідністю в умовах війни. *Соціальна робота: виклики сьогодення* : зб. наук. пр. за матеріалами XIII Міжнар. наук.-практ. конф. 2024. С. 113–117.
3. Поліщук В., Цегельник Т., Пришляк В., Станько І. Інклюзивне навчання дітей з порушеннями слуху: зарубіжний та український досвід. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2025. Т. 13, № 1. С. 52–59.
4. Donocik I. Edukacja włączająca w szkole: teoria i praktyka. Edukacja, opieka i wsparcie osób z niepełnosprawnością i ich rodzin / red. A. Banasiak, E. Repelewicz. *Częstochowa : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza*, 2020. S. 11–21.